

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме, име једног родитеља и име	Влаовић Беговић, Миодраг, Сања
Датум и место рођења	26.06.1982. Врбас

Основне студије

Универзитет	Универзитет у Новом Саду
Факултет	Економски факултет Суботица
Студијски програм	Финансијски менаџмент и рачуноводство
Звање	Дипломирани економиста
Година уписа	2001
Година завршетка	2005
Просечна оцена	8,57

Мастер студије, магистарске студије

Универзитет	Универзитет у Новом Саду
Факултет	Економски факултет Суботица
Студијски програм	Рачуноводство и ревизија
Звање	Магистар економских наука
Година уписа	2005
Година завршетка	2012
Просечна оцена	9,12
Научна област	Рачуноводство
Наслов завршног рада	Процена вредности предузећа дисконтовањем новчаног тока пре и након сервисирања дуга – компарација ограничења примене

Докторске студије

Универзитет	Универзитет у Нишу
Факултет	Економски факултет Ниш
Студијски програм	Економија; Модул: Рачуноводство
Година уписа	2016
Остварен број ЕСПБ бодова	120 ЕСПБ
Просечна оцена	8,73

НАСЛОВ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Наслов теме докторске дисертације	Креирање модела за предвиђање стечаја прерађивачких и трговинских предузећа у Републици Србији на бази показатеља финансијске анализе
Име и презиме ментора, звање	Љиљана Бонић, редовни професор
Број и датум добијања сагласности за тему докторске дисертације	НСВ број 8/18-01-009/19-017 од 20.12.2019.

ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Број страна	253 страна
Број поглавља	5 поглавља
Број слика (шема, графикона)	7 слика и 9 графикона
Број табела	45 табела
Број прилога	2

**ПРИКАЗ НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КАНДИДАТА
који садрже резултате истраживања у оквиру докторске дисертације**

Р. бр.	Аутор-и, наслов, часопис, година, број волумена, странице	Категорија
1	<p>Vlaović Begović, S., Bonić, Lj. & Jovin, S. (2020). A Comparison of the Bankruptcy Prediction Models on a Sample of Serbian Companies. <i>TEME</i>, 44(2), 503-518. UDK 347.736, DOI 10.22190/TEME180619036V, ISSN 0353-7919. http://teme2.junis.ni.ac.rs/index.php/TEME/article/view/995</p> <p><i>Циљ рада јесте поређењем Алтмановог модела и модела Змијевског утврђених који модел примењен на предузећа у Србији даје боље резултате предвиђања сечења. Такође, у раду се испитује и значајности појединачних рачуна у моделима помоћу корелационе анализе.</i></p> <p><i>Резултати истраживања показали су да је тачност предвиђања сечења Алтмановог модела за прегрешања у развоју за српска предузећа која су покренула сечење висока, и то 88,68% тодну дана пре прекршања сечења и 79,25% две године пре прекршања сечења. Тачност модела Змијевског нешто је већа од Алтмановог модела за једну годину пре прекршања сечења и износи 90,57%. За две године пре сечења тачност модела Змијевског иста је као и код Алтмановог модела (79,25%). И када је реч о укупном узорку (предузећа у сечењу и предузећа која нису у сечењу), просечна тачност модела Змијевског већа је од Алтмановог модела (89,62% > 85,22%). На основу Пирсоновог коефицијента корелације, у раду је утврђено да годину дана пре прекршања сечења тачности скоро савршена позитивна веза између односа радног капацитета и укупних средстава, с једне стране, и Z'-score, с друге стране. Коефицијент Змијевског има скоро савршену негативну везу са рачуном задужености. Посматрајући оба модела, може се закључити да су предузећа у Србији имала проблем са ликвидношћу, задуженошћу и немогућношћу враћања уложених средстава, што је допринело лошем финансијском стању и прекршању сечења предузећа.</i></p>	M24
2	<p>Tomašević, S., Jović, Z. & Vlaović Begović, S. (2019). Uticaj veličine preduzeća na profitabilnost poljoprivrednih preduzeća u Republici Srbiji. <i>Journal of Agricultural Sciences</i>, 64(3), 293-302. UDC: 631.11:657(497.11), DOI 10.2298/JAS1903293T. http://www.doiserbia.nb.rs/img/doi/1450-8109/2019/1450-81091903293T.pdf</p> <p><i>Величина предузећа је једна од најбитнијих детерминанти профитабилности предузећа. Поједини домаћи и бројни инострани аутори су покушали да укажу на утицај који величина предузећа има на профитабилност. Резултати тих истраживања су били контрадикторни. Наиме, нека истраживања су показала да су већа предузећа профитабилнија, нека да су мања предузећа профитабилнија, а постоје и она истраживања која су указала да величина предузећа нема утицаја на профитабилност. Управо ови оштри закључци навели су ауторе овог рада да истраже утицај величине предузећа на профитабилност. У овом истраживању коришћени су подаци из редовних финансијских извештаја за 121 пољопривредно предузеће за период од 2014. до 2017. године. Као мера профитабилности пољопривредних предузећа коришћена је стопа приноса на имовину, док је податак о величини сваког појединачног предузећа преузет из званичних извештаја ових предузећа сходно класификацији према Акту о разврставању предузећа. Резултати истраживања су показали да су већа предузећа профитабилнија у поређењу са малим и средњим предузећима, али да та разлика у успешности није статистички значајна. Оштри је закључак да величина предузећа нема статистички значајан утицај на профитабилност узоркованих пољопривредних предузећа.</i></p>	M24
3	<p>Влаовић Беговић, С. & Момчиловић, М. (2018). Профитабилност и ликвидност трговинских предузећа у Републици Србији. <i>Школа бизниса</i>, 2: 165-177. УДК 339.15.054.22(497.11) 658.155(497.11), ISSN 1451-6551, DOI 10.5937/skolbiz2-20549. https://scindeks-clanci.ceon.rs/data/pdf/1451-6551/2018/1451-65511802165V.pdf</p> <p><i>Имајући у виду да се трговински сектор сматра највишићним и најоштријим делом привреде, јавила се потреба за испитивањем профитабилности трговинских предузећа. Узорак се састоји од 41 трговинског предузећа (средње и велико) које послује у Републици Србији. Анализирана предузећа се баве трговином на мало, трговином на велико и трговином моторним возилима. Резултати истраживања су показали да су бруто и нето профитне марже у посматраним годинама у просеку веће код средњих у односу на велика трговинска предузећа. Средња трговинска предузећа у просеку имају стопа приноса на имовину већу око 2% од великих трговинских предузећа, док им је стопа приноса на инвестирани капитал у просеку већа од 8% до 10%. Просечне вредности нето и бруто профитне марже су највеће код предузећа која се баве трговином моторним возилима, а најмање код трговинских предузећа на мало. Трговинска предузећа на велико и трговинска предузећа која се баве моторним возилима су сигурна у одржавању ликвидности, док је трговинским предузећима на мало ликвидност уgroжена.</i></p>	M51
4	<p>Влаовић Беговић, С., Момчиловић, М. & Томашевић, С. (2014). Оцена кредитног бонитета предузећа Z'-score моделом. <i>Економске теме</i>, 52(2): 184-196. УДК 33, ISSN 0353-8648, DOI 10.1515/ethe-mes-2014-0013. file:///C:/Users/SVB/Downloads/[22173668%20-%20Economic%20The%20mes%20The%20Enterprise%20Creditworthiness%20Evaluation%20E2%80%93%20By%20Z%20E2%80%9D%20Score%20Model.pdf</p> <p><i>На основу Z'-score модела, Алтман је класификовао кредитни рејтинг предузећа и тиме развио Z'-score прилагођени модел. У раду је извршена анализа кредитног бонитета 33 предузећа у реструктурирању и 90 предузећа која нису у реструктурирању, коришћењем Z'-score прилагођеног модела, и извршено је утврђивање вероватноће настајка сечења предузећа на основу Z'-score модела. Аутори су дошли до закључка да око 57% анализираних предузећа у реструктурирању има најнижи кредитни рејтинг, док је вероватноћа настајка сечења у наредне две године за та предузећа преко 90%. С друге стране, око 60% предузећа која нису у реструктурирању имају висок кредитни рејтинг и послују у безбедној зони, док око 6% предузећа има најнижи кредитни рејтинг, са високом вероватноћом настајка сечења у наредне две године.</i></p>	M51
5	<p>Vlaović Begović, S. & Bonić, Lj. (2020). Developing a model to predict corporate bankruptcy using decision tree in the Republic of Serbia. <i>Facta Universitatis, Series: Economics and Organization</i>, 17(2), 127-139. UDC 347.736(497.11) http://casopisi.junis.ni.ac.rs/index.php/FUEconOrg/article/view/5871/3632</p> <p><i>Шабла одлучивања визуелизацијом процеса одлучивања решавају проблем који захтева доношење више сукцесивних одлука. Често се користе за решавање проблема класификације и рејсације. Један од проблема класификације који се појављује јесте правилно класификовање предузећа у сечењу и активних предузећа, на основу чега је могуће предвидети вероватноћу прекршања сечења. У раду је примењено random forests шаблo одлучивања за предвиђање сечења предузећа у Републици Србији. Резултати истраживања показују високу предиктивну моћ модела са чак 98% просечне тачности предвиђања, те се препоручује његово коришћење ревизорима, инвеститорима, финансијским институцијама и осталим стейхолдерима за предвиђање сечења предузећа у Републици Србији.</i></p>	M52

6	<p>Влаовић Беговић С. (2017). Логит модели за предвиђање стечаја. <i>Школа бизниса</i>, 2: 137-149. УДК 347.736:001.18, ISSN 1451-6551, DOI 10.5937/skolbiz2-16523. https://scindeks-clanci.ceon.rs/data/pdf/1451-6551/2017/1451-65511702137V.pdf</p> <p><i>Покрећнање стечаја предузећа представља главни покретач кредитног ризика, због чега се праћење пословања предузећа смајтра оправданим. Модели који предвиђају покретачње стечаја предузећа јесу ефикасан алат чијом применом се смањује ризик у пословању. У раду су представљени први модели настали на темељима логистичке регресије, а који су уједно нашли и највећу примену у пракси. Истакнуће су предности и мане логистичке регресије за предвиђање стечаја предузећа. Дати је крајак приказ и логистичке регресије за конкретна предузећа са посебним карактеристикама, међу којима је и Републике Србије.</i></p>	M52
7	<p>Каћански, С., Томашевић, С & Влаовић Беговић, С. (2014). Периодично финансијско извештавање у функцији пословног одлучивања. <i>Школа бизниса</i>, 1: 52-68. УДК 336:651.78, ISSN: 1451-6551, DOI 10.5937/skolbiz1-6033. https://scindeks-clanci.ceon.rs/data/pdf/1451-6551/2014/1451-65511401052K.pdf</p> <p><i>Предмет овог рада је анализа карактеристика периодичног финансијског извештавања, прејед и тумачење међународног рачуноводственог стандарда МРС 34, који се бави овом темељом. Уједно, у раду се налашавају ризици и ефекти у пословању доношења пословних одлука на основу периодичних извештаја који због временског и широковног аспекта не подлежу редовном ревизорском преједу.</i></p>	M53
8	<p>Vlaović Begović, S., Ercegovac, D. & Momčilović, M. (2012). <i>The Liquidity Analysis of Companies in Manufacturing Industry in Serbia</i>, XIII International Symposium - SYMORG 2012, Fakultet organizacionih nauka, Univerzitet u Beogradu, Beograd, June 5-9, 2012, pp. 788-792. ISBN 978-86-7680-254-8.</p> <p><i>У овом раду представљена је ујоредна анализа рачна ликвидности и циклуса конверзије тошовине између предузећа прерађивачке делатности у Србији. За ишпоребе ишпиривања узети су финансијски извештаји 100 акционарских предузећа прерађивачке делатности, чије се акције коштрају на Београдској берзи. Предузећа су подељена у 8 група у зависности којој групи прерађивачке делатности припадају, а анализа обухвата три узастопне године. На основу спроведеног ишпиривања може се закључити да се просечна ликвидност свих анализираних предузећа у посматраном периоду посматрано повећавала, да би последње године рачно риторозне ликвидности био на задовољавајућем нивоу. Ипак, може се уочити недостатак тошовинских средстава код анализираних предузећа, као и дуи период између плаћања насталих обавеза и најлаше ишпиривања од куцаца. У закључку рада изложене су мере на који начин предузеће треба да ушиче на повећање ликвидности како би обезбедио несметано функционисање пословних активности.</i></p>	M33

НАПОМЕНА: уколико је кандидат објавио више од 3 рада, додати нове редове у овај део документа

ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА ЗА ОДБРАНУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кандидат испуњава услове за оцену и одбрану докторске дисертације који су предвиђени Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Статутом Факултета.

ДА **НЕ**

Образложење

Кандидаткиња Сања Влаовић Беговић (1) положила је све испите предвиђене наставним планом и програмом на докторским студијама на Економском факултету у Нишу (са просечном оценом 8,73), (2) успешно одбранила два докторантска колоквијума презентујући резултате истраживања у вези са пријавом докторске дисертације, (3) пријавила тему докторске дисертације за коју је добијена сагласност од стране Економског факултета и Универзитета у Нишу (*Одлука НСВ број 8/18-01-009/19-017 од 20.12.2019. године*) и (4) објавила потребан број радова из научне области у оквиру које је урађена докторска дисертација у предвиђеним научним часописима. Као првопотписани аутор, кандидаткиња има два научна рада објављена у часописима које издаје Универзитет у Нишу. Кандидаткиња је Факултету поднела захтев за одређивање Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације, као и одговарајући број примерака урађене докторске дисертације.

Имајући у виду претходне чињенице, констатујемо да кандидаткиња Сања Влаовић Беговић испуњава све услове за оцену и одбрану докторске дисертације предвиђене Законом о високом образовању, Статутом Универзитета у Нишу, Статутом Економског факултета и Стандардима и процедурама за обезбеђење квалитета у поступку уписа, организовања и завршетка докторских академских студија и израде и одбране завршног рада - докторске дисертације Економског факултета у Нишу.

ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кратак опис појединих делова дисертације (*до 500 речи*)

У првом делу докторске дисертације, под насловом *Дијагностификовање кризних стања у пословању предузећа*, кандидат најпре сагледава интерне и екстерне узроке кризних стања у пословању предузећа. Истакнуто је да су финансијски извештаји основни извор информација за дијагностификовање кризних стања у пословању. Посебна пажња се посвећује утицају општих и специфичних рачуноводствених политика за вредновање у финансијским извештајима на могуће проблеме у откривању кризних стања. Истиче се посебан значај информација које пружа управљачко рачуноводство на рано сигнализирање постојања кризних стања. Разматра се улога интерног надзора у откривању кризних стања и управљању ризицима у пословању предузећа, као и улога екстерне ревизије која пружа уверавања у тачност претпоставке о going concern принципу тј. способности предузећа да настави са пословањем у наредном периоду.

У другом делу докторске дисертације, под насловом *Стечај као исход кризних стања у пословању предузећа*, истакнути су могући исходи кризних стања. У складу са Законом о стечају Републике Србије, могућа су два исхода кризних стања: банкротство тј. стечајна ликвидација која води у прекид пословања предузећа или реорганизација која усвајањем УППР (унапред припремљеног плана реорганизације) води

ка опстанку предузећа. Посебна пажња се посвећује економским и правним претпоставкама, као и разлозима за покретање стечајног поступка који води банкротству. Разматра се и регулаторни оквир за покретање и опредељење тока стечајног поступка у Србији.

У трећем делу докторске дисертације, под насловом *Модели за предвиђање стечаја предузећа*, извршена је систематизација модела присутних у пракси. Најпре се разматрају врсте варијабли за дизајнирање модела за предвиђање стечаја предузећа, са посебним акцентом на показатеље рачунарске анализе. Груписање је извршено на традиционалне и савремене моделе за предвиђање стечаја. Традиционални модели за предвиђање стечаја обухватају моделе засноване на дискриминационој анализи, као и моделе засноване на логит и пробит анализи. У оквиру савремених модела разматрају се модели који настају применом неуронских мрежа и стабла одлучивања. На крају трећег дела даје се преглед осталих савремених модела из праксе (хазардни модел, Contingent Claims-Based модели, Support Vector Machines модели, хибридни модели).

У четвртном делу докторске дисертације, под насловом *Концептуалне основе за креирање модела за предвиђање стечаја прерађивачких и трговинских предузећа у Републици Србији заснованој на показатељима финансијске анализе*, конципирана је теоријска основа за креирање модела за предвиђање стечаја подобног за примену у Србији. Даје се преглед сумираних и оцењених резултата сродних претходних емпиријских истраживања, са нагласком на студијама спроведеним у Србији. Затим кандидат поставља теоријско методолошке основе, дефинише варијабле и методологију за креирање новог модела за предвиђање стечаја предузећа у Србији заснованог на показатељима финансијске анализе. Детаљно је приказан процес примене новог креираног модела по фазама.

У петом делу докторске дисертације, под насловом *Тестирање могућности примене креираног модела за предвиђање стечаја прерађивачких и трговинских предузећа у Републици Србији*, је спроведено емпиријско истраживање примене новог креираног модела за предвиђање у Републици Србији. Након дефинисања хипотеза, описа и избора варијабли, постављене хипотезе се проверавају применом новог модела за предвиђање стечаја, као и компарацијом његових резултата са резултатима модела заснованих на логистичкој регресији, неуронским мрежама и стаблу одлучивања у циљу сагледавања предвиђачке моћи креираног модела. Поред детаљног приказа добијених резултата и њихове дискусије, указује се и на ограничења истраживања.

ВРЕДНОВАЊЕ РЕЗУЛТАТА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Ниво остваривања постављених циљева из пријаве докторске дисертације (*go 200 речи*)

Доказивањем истраживачких хипотеза ове докторске дисертације остварени су сви циљеви њене израде. Реализовано је критичко испитивање предности у предвиђању стечаја применом креираног новог модела за предвиђање стечаја предузећа на бази показатеља финансијске анализе уз примену логистичке регресије у односу на одабране традиционалне и савремене моделе за предвиђање стечаја предузећа прерађивачке и трговинске делатности у Србији.

Утврђена је подобност креираног новог модела за предикцију стечаја предузећа у српској привреди, као и његова способност да идентификује и уважава специфичности предузећа различитих привредних делатности. Креирани нови модел за предвиђање стечаја показао је већу тачност предвиђања у односу на традиционалне моделе који су креирани за ефикасна тржишта, као што су Altmanov, Ohlsonov и модел Zmijewskog. Доказано је и да примена стабла одлучивања показује већу тачност предвиђања стечаја у односу на креирани нови модел. Са друге стране, примена неуронских мрежа показује мању тачност предвиђања од креираног модела. Савремени модели за предвиђање стечаја предузећа креирани применом неуронских мрежа у Републици Србији имају већу тачност предвиђања уколико се примене на податке појединачних делатности (само прерађивачке или само трговинске делатности), него уколико се примене на податке за обе посматране делатности (прерађивачке и трговинске делатности заједно), док је у случају стабла одлучивања њихова просечна тачност једнака.

Вредновање значаја и научног доприноса резултата дисертације (*go 200 речи*)

Допринос докторске дисертације се огледа у систематизацији теоријских ставова о моделима предвиђања стечаја предузећа, што доприноси бољем разумевању проучаване проблематике. Апострофира се да су финансијски извештаји основни извор информација у дијагностификовању кризног стања које води предузеће у стечај, уз допуну информацијама које пружа управљачко рачуноводство. За обезбеђење објективних и поузданих финансијских информација у наведену сврху наглашава се значај интерног надзора у функцији управљања ризицима у пословању, као и екстерне ревизије у функцији пружања уверавања у исправност претпоставке о могућности наставака пословања предузећа.

Посебан допринос рада представљају резултати емпиријског истраживања у вези са креирањем новог модела предвиђања стечаја на бази показатеља финансијске анализе уз примену логистичке регресије за сегмент великих и средњих предузећа прерађивачке и трговинске делатности у Србији, као и компарација домета резултата његове примене у односу на резултате примене изабраних традиционалних и

савремених модела за предвиђање стечаја предузећа.

Креирање новог модела обогатиће теорију која се бави предвиђањем стечаја и отвара могућност његове примене у пракси због једноставности употребе и способности прилагођавања различитим делатностима у Србији, а могу га примењивати менаџери предузећа и финансијских институција, инвеститори, Агенција за лиценцирање стечајних управника, ревизори, као и други стејкхолдери приликом анализе пословних перформанси конкретног ентитета у Србији.

Оцена самосталности научног рада кандидата (*go 100 речи*)

Кандидаткиња је током процеса израде докторске дисертације показала висок степен самосталности, те можемо констатовати да је докторска дисертација резултат њеног самосталног научног рада. У прилог овој констатацији говори чињеница да је кандидаткиња самостално дефинисала структуру докторске дисертације, циљеве истраживања и опис предмета истраживања, као и истраживачка питања - хипотезе. На основу систематизације теоријских сазнања и примене адекватног статистичког инструментаријума, кандидаткиња је самостално спровела истраживање и формулисала аргументоване, корисне и применљиве закључке. Након обављеног истраживања, кандидаткиња је јасно указала на постојећа ограничења, као и правце будућих истраживања. Читав поменути процес праћен је уважавањем сугестија и коментара ментора и чланова Комисије

ЗАКЉУЧАК (*go 100 речи*)

У докторској дисертацији креиран је нови модел за предвиђање стечаја предузећа који апсорбује специфичности националног тржишта и делатности предузећа ради повећања тачности предвиђања стечаја предузећа у Србији. На основу свега претходно наведеног Комисија констатује да је докторска дисертација квалитетно урађена у складу са Законом о високом образовању, Статутом Универзитета у Нишу и Статутом Економског факултета у Нишу.

Комисија позитивно оцењује докторску дисертацију кандидаткиње Сање Влаовић Беговић под називом *Креирање модела за предвиђање стечаја истраживачких и ирловинских предузећа у Републици Србији на бази показатеља финансијске анализе* и предлаже Наставно-научном већу Економског факултета у Нишу да прихвати Извештај о оцени докторске дисертације и одобри њену јавну одбрану.

КОМИСИЈА

Број одлуке ННВ о именовању Комисије	НСВ број 8/18-01-007/20-019	
Датум именовања Комисије	05.10.2020.	
Р. бр.	Име и презиме, звање	Потпис
1.	Др Дејан Спасић, редовни професор	Председник
	Рачуноводство, ревизија и пословне финансије	Економски факултет у Нишу
	(Научна област)	(Установа у којој је запослен)
2.	Др Љиљана Бонић, редовни професор	ментор, члан
	Рачуноводство, ревизија и пословне финансије	Економски факултет у Нишу
	(Научна област)	(Установа у којој је запослен)
3.	Др Бојан Крстић, редовни професор	члан
	Пословно управљање	Економски факултет у Нишу
	(Научна област)	(Установа у којој је запослен)
4.	Др Кристина Мијић, доцент	члан
	Финансије и рачуноводство	Економски факултет у Суботици
	(Научна област)	(Установа у којој је запослен)
5.	Др Светлана Соколов Младеновић, ванредни професор	члан
	Привредни развој и економска политика	Економски факултет у Нишу
	(Научна област)	(Установа у којој је запослен)

Датум и место:

.....